

אריאלה רינגל הופמן

המפוצצים

מיוחד: לוחמי יחידת יהל"ם של ההנדסה, שעומדים בחזית מלחמת החפירות נגד חמאס, מספרים איך מאתרים מנהרות, מגיעים אליהן תוך סיכון חיים ומשמידים אותן

מיוחד חיילי ההנדסה הקרבית שאחראים לחשיפת מנהרות החמאס

והשמדתן מספרים על הסכנות וההישגים של הלחימה מתחת לאדמה

"רגע הפיצוץ של המנהרה זה וואו. אבל אז ממשיכים למנהרה הבאה

בעומק השטח, תחת אש כבדה, בחיפוי לוחמי חי"ר וחיל האוויר, כשלצידם דחפורי די-9 ושלל כלים כבדים, חיילי יחידת יהל"ם מוצאים ומנטרלים את המנהרות שמגיעות עד סף יישובי עוטף עזה. "אנחנו נמצאים בכל פינה שאליה צה"ל הגיע", אומר רב-סרן נ',

מפקד פלגה ביחידה, "עובדים שעות, יום אחרי יום ולילה אחרי לילה, ואין אחד מאיתנו שלא זוכר בכל רגע שהמנהרות האלו מסכנות את אזרחי ישראל"

אריאלה רינגל הופמן + צילום: גדי קבלו

קצת לפני שירד הערב, כמעט באור אחרון, חצתה שיירה של כלים כבדים את קו הרקיע בדרך פנימה. "מכניסים ציוד ואספקה", אמר אחד הקצינים שעמד לידנו, כשהשיירה טבעה בענן אבק סמיך שהשמש השוקעת צבעה בוורוד חיוור. וכדי להוסיף עוד טיפה לוויולון שעלה מהאדמה המחורצת, מה שהיה השרות של אחד מקיבוצי עוטף עזה עד שהפך בשי לושט השבועות האחרונים לשטחי כינוס צבאיים, נזרקו מתוך השיירה גם כמה ריימונים, על רקע הדי הפיצוצים שנשי והתערבל בעשן הרימונים, "עוד לילה לא שקט", אמר חייל הנד"ס שהתנדב מנגמ"ש פומה שחנה בסמוך. "ולחשוב שבתחילת אוגוסט הייתי צריך להשתחרר, ולפני כן לצאת לחופשת שחרור, יאירבאק, תחילת אוגוסט!"

חיילי ההנדסה שירדו מהפומה יחד עם הפרמדיקית היפה א', לא לפני שנעמדו על הכלי וסימנו "וי" לצלם, סיפרו שבלילה היו בתוך הרצועה. כן, גם היא. "הוצאנו פצועים, ועכשיו מחכים להיכנס שוב".

ובתוך כך כבר התפשטה השמועה, שהחלה להתרוצץ בשטח שעות קודם לכן, שיש פצועים והרוגים בקרב לוחמי חמי מגלן שנכנסו לבניין ממולכד, מרפאה של אונר"א בחאן-יונס, במדרף שהפך להיות סימן ההיכר של המלחמה הזו: המדרף אחר המנהרות. "לא תמיד ירנו תהיה על הע"ל ליונה", אמר רס"ן נ', בן 30, מפקד פלגה ביהל"ם (יחידת הנדסה למשימות מיוחדות) שיצא באותו בוקר מהשטח, "אבל בשורה התחתונה, בסופו של יום, זו תהיה התוצאה".

לוחמי יהל"ם ליד מנהרת טרוור, אתמול. "יוצאים למשימה עם לפחות שתיים או שלוש נקודות ציון על המפה. חיילי מגלן שנפגעו במרפאה הממולכדת של אונר"א ידעו בדיוק לאן להגיע"

לימודים באוניברסיטה בעיצומו של חודש הבחינות. פג' שנו אותו סמוך לכרם-שלום. כמה שעות קודם לכן יצא גם הוא מהרצועה, מאובק ועם עיניים אדומות, אחרי שהכלים שלו הובילו את אנשי יהל"ם יחד עם לוחמי יחידה מובחרת של הצנחנים לפאתי בית-לאהיה.

"הרדי-9", הוא אומר, "יודעים לנסוע גם במהירות של 13 קמ"ש, מהירים מאוד, אבל זה לוקח שמונה שעות כי עושים את הדרך תחת אש, תוך כדי פתיחת ציר. זה אומר ששני הכלים מתקדמים פחות או יותר במקביל, שהם נעים כשהכף בתוך הקרקע, בעומק של חצי מטר בערך, ולפעמים גם יותר. שהם גורפים, עומסים ומסלקים הצירה את כל העפר, כולל את המטענים שהונחו שם. ואם יש כאלו שהכף לא אספה אותם, והם מתפוצצים מתחת ל'דובים', זה לא נורא".

רואים שהוא אוהב את מפלצות הפלדה האלו, 85 טונות כל "דובי" ו"דובי", שגם ממוספרים: "דובי 1", "דובי 2" וכן הלאה. אוהב אותן וגאה בהן, גם אחרי שאחד ה"דובים", במשימה קודמת, התהפך על הצד כשחצה וארי, עלה על מדרגת סלע, ריסק את הסלע, וכמו בסרטים גלש לאיטו הצירה והתהפך. איך חילצו אותו? ה"ביאו דובי" אחר ועוד טנק ומשכו יחד".

הישופים בצריח

את החישוף – מונח מכובס למסע הרס טוטאלי שמ' שאירים אחריהם ה"דובים" – ממשיכים דחפור רי הרדי-9 גם בתוך השטח העירוני. רס"ן נ' אומר

חייל ביחידה מיוחדת של חיל ההנדסה: "בטלוויזיה רואים את הדריילר קודח, את הלוחמים מורידים כבלים ואז הפיצוץ. אבל זה לוקח ימים לגמור עם מנהרה אחת"

הגילוי והטיפול שונה לגמרי. פועלים על פי נתונים שמ' עביר להם המודיעין. "זה לא מצב שהכוח מסתובב בשטח, בתוך השכונות הצפופות של בית-חננו, בית-לאהיה או האן-יונס, נכנס לבתים ומזיז את המקרר כדי לראות אם יש מתחתיו פתח המוליך לפיר", מסביר ח', לוחם ביחידה. "זה גם לא מצב כמו בעוטף עזה, שיש זמן לבדיקות מקדימות. בתוך הרצועה מקבלים מידע. זה לא נ"צ (נקודת ציון) בדיוק של מטרים, אבל זה מכונן את הכוח למקום. מגיעים, בורקים, ואם לא מוצאים ממשכים הלאה. כוח יוצא למ' שימה עם לפחות שניים או שלושה ציונים על המפה. חיילי מגלן, למשל, שהגיעו למרפאה הממולכדת של אונר"א ונפגעו שם, ידעו בדיוק לאן להגיע. ובכל מקרה, כל כניסה כזו זה סיפור, ובניגוד ללבנון השנייה לא מכניסים ומור' ציאים שוב ושוב את הכוחות".

כך נכנס לסג'עיה בתחילת השבוע גם כוח יהל"ם בפיקודו של רס"ן נ', על סמך המודיעין שנאסף. "מרחק של כמה קילומטרים בסך הכל מהגבול שלקח שעות", אומר נ'. "נכנסנו בערב והגענו בבוקר. למה? כי הפקודות בעניין הזה הן מאוד מסודרות ומחמירות. לא מסכנים חיי אדם".

בעגה הצבאית קוראים לכניסה מהסוג הזה "לבנה כבדה". פלוגה של צמ"ה (ציוד מכני הנדסי) בראש, פלוגה של טנקים אחריהם, ואחרונים בשיירה – כוח חי"ר צמוד לכוח של יהל"ם. "במקרה הזה", אומר נ', "אלה היו חבר'ה של גולני. ואת כל הדרך עשינו תחת אש צלפים ואש מר' גמות".

רס"ן מוסטפה, בן 29, מפקד פלוגה בצמ"ה, הוזעק מה-

איך הוא יודע? "כי במה שקשור לחשיפת מנהרות יש תו"ל (תורת לחימה) מובנה היטב. עובדים לאט, זה נכון, אבל אנחנו יודעים בדיוק מה אנחנו עושים".

מתחת לרגלינו השתרע מכתש ענקי, קרוב ל-20 מטר עומק, שחשף את אחת המנהרות שהפרו אנשי המאס ושהי תגלתה עוד קודם למלחמה. לא בפיר היציאה שלה, שהיה קרוב מאוד לקיבוץ עין-השלושה, אלא באמצע הדרך, בין הקיבוץ לגדר הגבול. מנהרה חפורה היטב, גבוהה ורחבה דיה כדי שאדם בגובה ממוצע ירוץ בתוכה במהירות. מבו' טנת, מקושרת.

נ', על אחד משקי החול הזרוקים בפתח המנהרה ("דומה מאוד לאחרות שמצאנו"), נראה ונשמע עייף. גם כשסיפר שבחר ללכת להנדסה, "כי שם צריך גם ראש, לא רק רג' ליים". הוא הגיע לשטח שבוע לפני תחילת המבצע. נשוי, אבא לשני ילדים, משפחתו גרה באזור מוכה טילים ("יוש" בת בממ"ד הרבה פעמים"), והוא "מגן גם עליהם".

כשאנחנו מטפסים החוצה מבחין אחד הקצינים, רס"ן ד', שמעל פתח המנהרה חרט מישוה באדמה הקשה את השם "ברוך ג'מילי", ממש כמו הכתובת ההיא בשער הגיא. ההיסטוריה, מתברר, לא נגמרה בתש"ח. "פעם אלה היו השיירות", אומר הקצין, "עכשיו אלו המנהרות".

8 שעות תחת אש

הם עובדים ממנהרה למנהרה, כבר שבועיים, בצד הע' תי של הגדר. שום דבר שדומה לעבודה שעשו בשנים האחרונות במנהרות שגילו בשטח ישראל. קצב החשיפה,

אנשי הצמ"ה עם ה"דובי". מימין למעלה עם כיוון השעון: ביטון, זרד, קרויזמן ומוסטפה (בפנים מטושטשות) | צילומים: טל שחר

דרילרים, כלבים ורובוטים

רק אז נכנסים לפעולה חוקרי ומגלי ומפוצצי המנהרות, אנשי היחידה על יחידותיהם השונות, כולל כוחות נלווים: לוחמי סמו"ר (סליקים ומנהרות), לוחמי הס"פ (סילוק פצצות), לוחמי "עוקץ" והכלבים שלהם, מפעילי הרובוטיקה. כל אלה שזה תפקידם: ביצוע משימות הנדרס מורכבות, ובמקרה הזה, במלחמה הזו, היסול המנהרות. הריסת תשתית המנהור, בניסוח החביב על אנשי ההנדסה. "מתחילים במיון ראשוני בין מה שמוגדר מנהרה הת-קפית, 'חוצת גדר', למערך התת-קרקעי שבתוך הרצועה, המחבר ומקשר בין העמדות השונות", מסביר לוחם ביחידה, "כאשר ברור שמה שמעניין אותנו במיוחד, שבו אנחנו משקיעים את עיקר המאמץ, זה מנהרות חוצות גדר".

אחר כך מגיעים מיפוי המנהרה, איתור השלוחות, הסעיפים, הפירים, זיהוי המלכוד, איתור המטענים, טיפול בחומרי נפץ, תוך הכנת מטענים ופצצות לנטרול מטעני ני החבלה של האויב. "השמדה מוחלטת של המנהרות", מבהיר ח' לוחם ביחידה. "להיות בטוחים שפרשת נחל-יעוז לא תחזור על עצמה. שלא נמצא את עצמנו שוב מול פיר שנעלם מעינינו בתוך מנהרה שנחשפה בפנינו. ויש לנו את כל הכלים לכך, כולל אמצעים שמערך הרובוטיקה של היחידה פיתח עם השנים".

המשך בעמוד 22

האם כשהם עושים את זה הם חושבים גם על מי שבנה את הבית, כמה עמל הושקע בו? גם נ' וגם מוסטפה אומרים שמה שהם חושבים זה "איך להגן על הכוח, למנוע פגיעה באנשים ולעשות את זה תוך מינימום פגיעה בחיילים ממשע". וג', איש מילואים בהנדסה, אומר שמה שהוא חושב עליו זה "איך להחזיר את כל מי שיוצא איתי לשטח בשלום לביתו. מי שממלכד מרפאות צריך לתת את התשובות".

"במקרה הזה", אומר נ', "זה היה מחסן שבנוי מלוחות תעשייתיים. הבעיה הייתה לפרוץ פנימה, לא דרך הדלת, שידענו שהיא ממולכדת, וכך בחרנו את אחת הפינות שדרכה הריי 9 פרץ פתח גדול, רק שהתברר שגם הפינה הזו הייתה ממולכדת. שלושה מטענים, בזה אחר זה, התפוצצו על הריי 9, ומה שהגן עלינו הייתה כף הפלדה שהכלי הרים וספגה את הפיצוצים".

המבנה קרס, הריי 9 סילק את השאריות מעל פיר המנהרה, אבל כוח ההנדסה לא יכול היה לצאת מהכלים כי באותו רגע, מתאר נ', "נפתחה עלינו אש נ"ט ואש צלפים מבית החולים הסמוך. הם כבר ירו עלינו משם גם קודם לכן, אבל בשלב הזה עוצמת האש הייתה גדולה במיוחד".

נ' הועיק סיוע אווירי, הכוח נכנס לכלים, סגר מרפאים, "וסדרת הפיצוצים שבאה אחרי ההפצצה האווירית מלמדת שהיה שם מחסן נשק גדול עם הרבה מאוד מטעני חבלה".

**רס"ן מוסטפה:
"אנחנו 'נוגעים'
בבניין עם
הדחפור. צריך
לגעת' ככה
שהריסות לא
יחסמו את הכיור.
בבניין של קומה
זה לוקח חמש
דקות. בניין של
שתי קומות
אולי עשר"**

רס"ן נ'. "החמאס השקיע עבודה ולא מוותר בקלות"

היה צריך להעיף מאכן". בערב הוא יזכיר לי שגם את האספקה שראינו נכנסת לשטח באור אחרון הכניסו בתוך נגמ"שים מהסוג הזה.

כשהגיעו למבנה, עדיין תחת אש, מישהו התקרב, צפה פנימה, גילה סולם באחת הפינות, אמר שזה בינגו. "ירדנו מהמקום ממולכד", מספר רס"ן נ', "היו סימנים מעידים שאני לא אפרט כאן, אבל זה נשען גם על ניסיון העבר. אנחנו יודעים שהם ממלכדים מקומות מהסוג הזה, ובכל מקרה לא רצינו לקחת סיכון". הכוח נשאר בתוך הכלים, הטנקים השיבו אש, וה"דובים" של צמ"ה נכנסו לפעולה. "קודם כל מרימים סוללות עפר כדי להגן על הכוח", אומר רס"ן מוסטפה. "מגננים", כמו שקוראים לזה בהנדסה. "ארמה וחול ושברי בלוקים, כל מה שיש, שלושה מטר גובה, כשלושה בחשבון את הסיכונים".

כמו מה?

"כמו מטטה קרובה, שאיש חמאס חמוש בנ"ט יכול להופיע ממנה פתאום, לירות ולהיעלם".

זה לוקח חצי שעה, פחות או יותר, ואחר כך מסובכים אנשי צוות הריי 9 את ה"דובים" ועושים מה שהם מגדירים "זיכוי" של הבניין. חישוף עמוק, "קילוף", במונחים שלהם, מסביב למבנה. וכל אותה עת שני אנשי הצוות שבפנים, המפעיל ומפקד הכלי, נמצאים בקשר רצוף עם מפקד הכוח. הכף מרימה את העפר מקדימה, ה"דוטר" – השן האחורית של הריי 9 – חופרת חצי מטר עומק מאחור, "ואם יש כבל באדמה, חלק ממערך המלכוד, ה'דוטר' כבר יקרע אותו". וכשהם מסיימים מה שבקוד הפנימי מוגדר "שלילת מטעון" – "נוגעים" בבניין.

"נוגעים?" אני אומרת למוסטפה. "זה המונח? נוגעים?" "בשביל ה'דובי' זו כאמת נגיעה", אומר מוסטפה. "אבל צריך לדעת איך לגעת. כשיש בניין של שתי קומות, דו-חפיים עם הכף את העמודים שבפינות הבניין. בניין של קומה אחת זה חמש דקות. בניין של שתי קומות אולי עשר דקות, ובבניינים גדולים, מבטון מזוין, זו כבר עבודה יותר מסובכת. וצריך לדעת איך לרחוף, איך להפיל את הקירות כך שהגן לא יתמוטט על פתח המנהרה ויעלים אותו".

סיירת המנהרות של ברימו כהן

"אני איש מילואים ואני בטוח שצה"ל חשב שהוא יודע איך להתמודד. גם היו לו הצלחות. אבל אני רוצה לדבר על האנשים שעזבו משפחות והתגייסו. אנשי מילואים של ההנדסה, שאולי הם יודעים להפעיל טרקטורים, אבל הם לא יודעים להפעיל דייר, ובאגרים, ושופלים, ודרילרים, ולימדנו אותם בזמן קצר".

וכאיש מקצוע, מה אתה אומר על המנהרות שנחשפו? "שחמאס השתמש במלט שישראל סיפקה לו כדי לבנות מנהרות טרור במקום בתים לתושבים".

ובכל זאת?
"המנהרות נבנו היטב למשימות שתוכננו להן".

אתה מופתע מההיקף?
"לא. צה"ל הכיר את המנהרות ופיתח אמצעים נכונים בחלקם, ויש הצלחות גדולות בגילויים".
איך יודעים אם ההצלחה גדולה אם לא יודעים כמה מנהרות עוד נשארו?
"המנהרות שגילינו זו כבר הצלחה גדולה, ואם מדינת ישראל תיתן לנו להמשיך, אנחנו נמשיך את זה עד הסוף".

כהן. מילואים בגיל 58

אברהם (כרימו) כהן, 58, אלוף משנה במיל', איש הנדסה ותיק שמתייצב בכל מלחמה ומבצע למרות גילו, שגם הפעם קצין הנדסה ראשי קרא לו לבוא, אומר שצריך ללכת עד הסוף, "להסל את טרור המנהרות".

כהן שהשתחרר משירות קבע ב-2003, אחרי 16 שנים בלבנון ועוד כמה שנים בעזה, התנדב ("בגיל כזה זו רק התנדבות") להקים גוף לגילוי וזיהוי מנהרות על טהרת ותיקי החיל, אנשי הנדסה שכבר משוחררים רשמית משירות מילואים. הוא גייס יחד איתם, בהסות החוק, כמוכן, כלים כבדים מקבלני עפר גדולים, כולל דרילרים (מקדחים) וכ"לים אחרים המיועדים לעומקים ולסוגי קרקע שונים, וביניהם שלושה ימים האנשים הוכשרו לעבודה. "ניסחנו תו"ל, קבענו חוקי בטיחות ונהלי עבודה ויצאנו לדרך. עד עכשיו מצאנו עד עכשיו בערך 15 מנהרות. כל הצבא גילה כ-30 מנהרות, ומחצית מזה אנחנו חשפנו". בין לבין גם העניק ליחידה המאולתרת את השם "מבקיעי המרכז".

מה פתאום מרכז למי שמבקיעים בדרום?
"כי המג"ד והמ"פ הם מהמרכז".
למה הכוונה הזה לא הוכנס לפעילות עוד לפני המלחמה?

המשך מעמוד 12

“עובדים לאט”, אומר נ’. “זה לוקח שעות. כל הזמן תחת אש שלהם, וכל הזמן תוך סיוע אווירי שלנו. הפתעות יש תמיד. וגם הפעם, בזמן שעברנו על המנהרה, התרומם איש חמאס מאחד הפירים הסמוכים, שעדיין לא גילינו, וירה ארפיג’י. למזלנו הוא לא פגע. תפסנו מחסה, היו חילופי אש, ככל הנראה איתו אבל לא רק, ולקח זמן עד שיכולנו לחזור ולטפל במנהרות. הם השקיעו עבודה עצומה בכל מנהרה – והם לא מוותרים בקלות”.

מבלי להיכנס לפרטים, מי עשה מה ואיך, נ’ מספר שהכוח “מיפה את המנהרה. גילה איפה היא מתחילה וגילה גם לאן היא מובילה, היישר לשטחנו סמוך לקיבוץ נחל־עוז, סמוך למקום שממנו יצאו אנשי חמאס שפגעו בחיילי קורס מ”כים. ועד שסיימנו לברוק את מה שצריך לברוק, לצלם את מה שצריך לצלם, להבין ולפענח וללמוד כמה דברים על המנהרה הזו באופן פרטי, ועל השיטה באופן כללי, ולהכין אותה לפיצוץ, עברו יומיים”.

“זה לוקח זמן”, אומר חייל באחת היחידות המיוחדות של ההנדסה. “אנשים אולי לא מבינים, אבל זה עניין של ימים לגמור עם מנהרה אחת. למצוא אותה, לחקור אותה, לפוצץ אותה. מה שרואים בטלוויזיה זה את הבאגר חופר, את הרדילר קודח, את הלוחמים מורידים כבלים פנימה ואחר כך את ענני הפיצוץ לאורכה. רק שבין שלב לשלב עוברות שעות. באחת הפעמים לקח שעות עד שיכולנו להוציא את הראש מתוך הכלים ולהתחיל לעבוד. אני לא יודע מה אומרים בחוץ, אני יכול לומר מה שאני רואה בפנים. הם נלחמים היטב. אני לא מכיר את הסיפורים שבכל עימות הם בורחים. אני ראיתי אותם מתרוממים מתוך פירים לחילופי אש כשהיה ברור שיש לנו עדיפות – גם טכנית וגם מספרית”.

“כל מי שמעורב בתהליך”, אומר נ’, “אלו אנשי מקצוע מיומנים ומאומנים, עם הכשרה טכנולוגית במקביל להכשרה הקרבית. כוח קטן שנמצא בכל נקודת קצה בשטח, בכל פינה שאליה צה”ל הגיע, שנע פעם אחת עם הצנחנים ופעם אחרת עם גולני או גבעתי, אבל הוא תמיד שם. כוח קטן שעובד יום אחרי יום ולילה אחרי לילה, ואין מי שלא זוכר בכל רגע שהמנהרות האלו מסכנות את אזרחי ישראל, את האנשים שגרים כאן”.

ואז בא הפיצוץ שממוטט את המנהרה. “רגע הפיצוץ

נ': "הם עושים הכל כדי להעלים את עקבות המלכוד. כבר מצאנו מתקני האכלה לתרנגולות שהיו זרוקים באמצע שכונת מגורים והתבררו כמעטנים מוסווים"

זה וואו”, אומר הלוחם ח’, “אבל אז ממשיכים למנהרה הבאה. יש כל מיני שיטות”, אומר נ’. “את המנהרות האחרונות פוצצנו בעזרת חומר נפץ נוזלי שמוזרק לתוך המנהרה”.

אתם גם מציפים את המנהרה במים?

“אני לא מכיר את זה. מים? זה נשמע לי קצת חיל הים, לא?”

ביחירה יודעים לספר על שורה של אמצעים נוספים, כולל הזרקות בטון ושתילת חומרי נפץ בתוך המנהרה, בנקודות מסוימות. המנהרה שפוצץ נ’ זה עתה היא הרביעית שהכוח בפיקודו חשף והשמיר. והמנהרה הבאה כבר מחכה לו. “מבחינתנו הפיצוץ הוא לא הסוף אלא רק ההתחלה של המשימה הבאה”, הוא אומר.

הופתעת מהמספר הגדול של המנהרות?

“לא”.

מהאיכות שלהן?

“הם השתפרו, זה נכון, אבל אני לא מופתע, כי אני גם לא זילזלת ביכולת הזו שלהם”.

ומה הלאה?

“ברמה האישית, ככל שאני מסתכל על המנהרות האלה, על כל הפרויקט הזה, אני חושב לעצמי על מה שהם שפכו שם, על מיליוני הדולרים ומה שהם היו יכולים לעשות איתם במקום זה. אני לא חושב שאני צריך להיות מופתע, יכול להיות שהתושבים שם צריכים להיות מופתעים”.

והלחימה המתמשכת, העובדה שהם עדיין מפתיעים אותנו, החדירה שלהם למיצב נחל־עוז?

“כמו שאמרתי, הם אולי מצליחים נקודתית, פה ושם, אבל גם הם יודעים שבסופו של דבר הם יפסידו”.

גם למוסטפה אין ספק איך המלחמה הזו תיגמר. יש לו ניסיון עשיר, הוא הספיק כבר הכל, כולל לעוף עם הגיפ שלו, שעלה על מטען לצד הגדר, ולנחות בשלום. הוא מאמין באנשים שלו, בדורון ביטון, איש מי־לואים, שכבר מזמן היה יכול להשתחרר ועדיין מתייצב כל פעם מחדש, בנעם זרד, המ”פ המקביל לו, בסגן שלו, ציקי קרויזמן, “כולם חלק מגדוד ששרת כאן כבר 12 שנים”.

“אבל העיקר”, הוא אומר לנו, רגע לפני שאנחנו יוצאים מתוך שטח הכינוס שלהם, מתוך האבק והחום המכה גם בפנינת הצל הקטנה שתפסנו ליד אשל אפור ומרודלדל, “בבקשה אל תשכחי למסור ממני מזל טוב לאשתי ריאהם, שביום ראשון יש לה יום הולדת. זה הכי חשוב”.